

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

TDRI
<http://tdri.or.th>

การวิจัยเชิงทดลองเพื่อศึกษาปัจจัย
ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมทุจริต : ศึกษากรณี
การตรวจสอบติดตาม (Monitoring) และ
ความโปร่งใส (Transparency)

บุญวรา สุ่มะโน เจนพิงพร และตรีณัฐ ไพชยนต์วิจิตร

1. ที่มา และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
2. ขั้นตอนการทำการทดลอง
3. รูปแบบพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง
4. บทวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง
5. สรุปผลการทดลอง และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ที่มา และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. ที่มาและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

พฤติกรรมทุจริตคอร์รัปชันเยาวชนคนไทย

กราฟฟิก กรุงเทพมหานคร

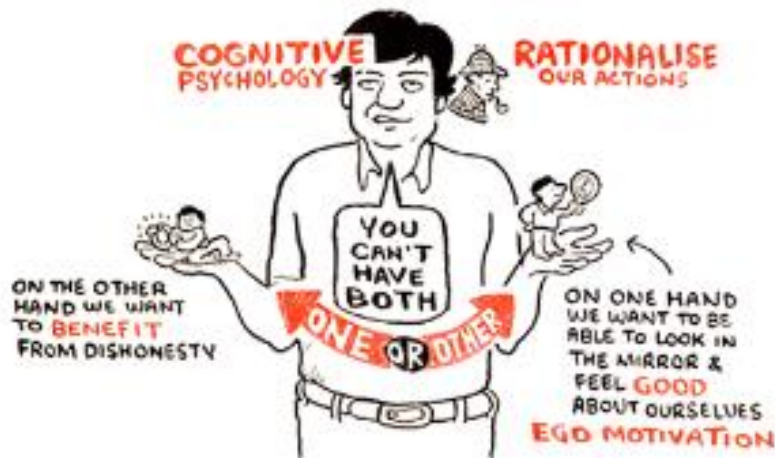
81% เคยลอกข้อสอบ
75% เห็นว่าไม่ผิดมาก
หรือไม่ผิดเลย

63% เคยเซ็นชื่อเข้าเรียนแทน
73% เห็นว่าไม่ผิดมาก
หรือไม่ผิดเลย

18% เคยให้เงินตำรวจ
เพื่อหลีกเลี่ยงใบสั่ง
73% เห็นว่าไม่ผิดมาก
หรือไม่ผิดเลย

DAN ARIELY THE (HONEST) TRUTH ABOUT DISHONESTY

- Experimental Research: Lab VS Controlled field
- แรงจูงใจ อารมณ์ จริยธรรม [Nina Mazar, On Amir, and Dan Ariely, 2008]
- การเลียนแบบพฤติกรรมทุจริต (ใคร ๆ ก็ทำกัน) [Francesca Gino, Shahr Ayal and Dan Ariely, 2009]
- มาตรการตรวจสอบติดตาม (monitoring) และ มาตรการลงโทษ (punishment) [Armantier and Boly, 2011]
- มาตรการรางวัล (reward) และมาตรการลงโทษ (punishment) [ลอยลม ประเสริฐศรี, 2011]
- กิจกรรม “ธนาคารออมศีล” ในนิทรรศการ “จิตตนคร” [2014]

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

วัตถุประสงค์หลัก 2 ข้อ ดังต่อไปนี้

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจที่จะกระทำการทุจริต โดยศึกษากรณีการตรวจสอบติดตามและความโปร่งใสว่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำการทุจริตมากน้อยเพียงใด

2.2 เพื่อเสนอแนะข้อมูล และแนวทางในการป้องกันพฤติกรรม การทุจริตแก่หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนา และปรับปรุงกระบวนการแก้ไขปัญหาการทุจริตในสังคมไทยให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนการทำการทดลอง

1.

- การหากลุ่มตัวอย่าง

2.

- การแบ่งกลุ่มตัวอย่าง

3.

- การตรวจสอบข้อสอบ

4.

- คำนวณข้อสอบ

5.

- ขอความยินยอมเก็บข้อมูลและทำแบบสอบถาม

- ประชาสัมพันธ์หานักศึกษามาทำงานพิเศษ ได้รับค่าตอบแทน 200 – 300 บาท ในครึ่งวัน
- กลุ่มตัวอย่างจาก 5 มหาวิทยาลัย
 - เดินเข้าไปคุยกับกลุ่มตัวอย่างโดยตรง
 - ฝากใบปลิวไว้ที่ร้านถ่ายเอกสาร
 - ติดที่บอร์ดประชาสัมพันธ์
 - สื่อออนไลน์ (Facebook)
- กลุ่มตัวอย่างจะต้องลงทะเบียน เลือกวันและเวลาที่จะมาทำงาน คนละ 1 รอบ เท่านั้น
- กลุ่มตัวอย่างจำนวน 425 คน

ตัวอย่างใบปลิวเพื่อประชาสัมพันธ์หากกลุ่มตัวอย่าง

รับนิสิต/นักศึกษา
งานตรวจสอบพิมพ์ดีด

ไม่ต้องมีประสบการณ์

ค่าตอบแทน **200 – 300** บาท ต่อรอบ

ขึ้นอยู่กับความสามารถในการตรวจ + รับเงินในวันนั้น

วันพุธที่ 31 สิงหาคม 2559 หรือ พฤหัสที่ 1

กันยายน 2559

รอบเช้า 9.00 – 13.00 น. หรือ รอบบ่าย 13.00 น. – 17.00 น.

(คนละรอบเท่านั้น)

ชั้น 5 อาคารวิทยบริการ (ข้าง KU Book)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน (ประตูกาม 1)

****กรุณาติดต่อภายในวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2559****

สนใจสมัคร ติดต่อ คุณออน

063-924-7663 , happyonnie@gmail.com

การลงทะเบียนก่อนวันตรวจสอบ

- การตรวจสอบมี 2 รอบ ต่อวัน (รอบเช้า และรอบบ่าย)
- คณะผู้วิจัยจำแนกกลุ่มตัวอย่างแต่ละรอบ ออกเป็น 2 สถานการณ์
- การทดลองมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา **2 ปัจจัย** ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจก่อพฤติกรรมทุจริต เพื่อกำหนดเป็น **4 สถานการณ์การทดลอง**

	การตรวจสอบติดตามต่ำ (LM) โอกาสถูกตรวจซ้ำ 10%	การตรวจสอบติดตามสูง (HM) โอกาสถูกตรวจซ้ำ 60%
ความโปร่งใต่ำ (LT) คืนซองข้อสอบลงในกล่อง (รอบเช้า)	สถานการณ์ที่ 1 LMLT	สถานการณ์ที่ 2 HMLT
ความโปร่งใสูง (HT) คืนซองข้อสอบกับผู้วิจัยในอีกห้องหนึ่ง (รอบบ่าย)	สถานการณ์ที่ 3 LMHT	สถานการณ์ที่ 4 HMHT

การลงทะเบียนในวันตรวจข้อสอบ

เพื่อจัดกลุ่มตัวอย่างตาม 2 สถานการณ์ (2 ห้อง) ที่แบ่งไว้แล้ว

- คณะผู้วิจัยค้นหาชื่อและรหัสประจำตัว
- แจกซองข้อสอบ สติกเกอร์ไอดีของผู้ตรวจข้อสอบ

ซองข้อสอบประกอบด้วย

- ข้อสอบพิมพ์ดีดคนละ 1 ชุด
- ต้นฉบับประกอบการตรวจข้อสอบ
- ใบคำชี้แจง
- ซองเงินจำนวน 300 บาท ให้ผู้ตรวจข้อสอบคำนวณค่าตอบแทน หยิบเงิน และปิดซองด้วยตนเอง

สติกเกอร์ไอดี

ซองข้อสอบ

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ

- นักวิจัยในห้องตรวจสอบ ห้องละ 1 คน
 - ตรวจสอบรหัสติดเสื้อและซองตรวจสอบว่ากลุ่มตัวอย่างเข้าถูกห้องหรือไม่
 - แสดงบทบาทเป็นผู้ร่วมตรวจสอบที่มีประสบการณ์ ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ/ตอบคำถาม
- เงื่อนไขการตรวจสอบ (เขียนในใบคำชี้แจง และอธิบายซ้ำโดยนักวิจัยในห้องตรวจสอบ)
 - เงื่อนไขตามสถานการณ์ ได้แก่ อัตราการถูกตรวจซ้ำ และวิธีการคืนซองตรวจสอบ
 - การตรวจหาคำที่สะกดผิดต่างจากต้นฉบับ เช่น ปรากอบ ✘ ประกอบ ✔
 - วิธีการคำนวณค่าตอบแทนจากซองเงิน

ซองเงินจำนวน 300 บาท	
ค่าจ้าง 200 บาท <ul style="list-style-type: none"> • ได้รับเท่ากันทุกคน 	ค่าตอบแทนพิเศษ 100 บาท <ul style="list-style-type: none"> • ได้รับไม่เท่ากันทุกคน ขึ้นอยู่กับคำผิดที่พบ • คำผิด จุดละ 5 บาท (คืนเงินที่เหลือลงในซอง)
Ex. พบคำผิด 8 คำ ได้เงิน $200 + (8 \times 5) = 240$ บาท คืนเงิน 60 บาท ในซอง	
แต่มีคำผิดทั้งหมดแค่ 10 คำ ดังนั้น หากทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย จะต้องคืนเงิน 50 บาท ลงซอง	

ลักษณะของห้องตรวจข้อสอบ

- โต๊ะกลุ่ม 4 โต๊ะ โต๊ะละ 10 คน

ลักษณะของข้อสอบ

- ข้อสอบพิมพ์ดีดจำนวน 21 หน้า
- เนื้อหาเกี่ยวกับโครงการรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงิน สายสีส้ม และสายสีชมพู
- ข้อสอบมี 30 ชุด แต่ละชุดข้อสอบจะมีคำที่สะกดผิด 10 จุด ในตำแหน่งที่ต่างกัน ในช่วงระดับสายตาเดียวกัน
- มีต้นฉบับประกอบการตรวจ

ช่วงที่ 1	<p>กรมไฟฟ้าพลังน้ำพัฒนาไทย (กผท.) โครงการไฟฟ้าสายสีน้ำเงิน ช่วงสีน้ำเงิน-บางแค และช่วงบางซื่อ-ท่าพระ</p>
ช่วงที่ 2	<p>โครงการไฟฟ้าสายสีน้ำเงิน ช่วงสีน้ำเงิน-บางแค มีรายละเอียดดังนี้ ๑. ชื่อโครงการ ๒. วัตถุประสงค์ ๓. ขอบเขต ๔. ระยะเวลา ๕. งบประมาณ ๖. ผลสัมฤทธิ์ ๗. ความเสี่ยง ๘. บทสรุป</p>
ช่วงที่ 3	<p>สถานีรถไฟฟ้าบีทีเอส ๑. ชื่อโครงการ ๒. วัตถุประสงค์ ๓. ขอบเขต ๔. ระยะเวลา ๕. งบประมาณ ๖. ผลสัมฤทธิ์ ๗. ความเสี่ยง ๘. บทสรุป</p>
ช่วงที่ 4	<p>สถานีรถไฟฟ้าบีทีเอส ๑. ชื่อโครงการ ๒. วัตถุประสงค์ ๓. ขอบเขต ๔. ระยะเวลา ๕. งบประมาณ ๖. ผลสัมฤทธิ์ ๗. ความเสี่ยง ๘. บทสรุป</p>

- กลุ่มตัวอย่างจะต้องคืนเอกสารทุกอย่าง
กลับคืนลงในซอง + ค่าตอบแทนที่เหลือ
 - ข้อสอบที่ตรวจแล้ว
 - ต้นฉบับ
 - ใบคำชี้แจง
 - ค่าตอบแทนที่เหลือ
- ปิดซองด้วยเทปกาวที่นักวิจัยที่นั่งในห้องสอบเตรียมไว้ให้
 - การตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างเสร็จสิ้นตั้งแต่ตอนปิดซองก่อนออกจากห้อง
- กลุ่มตัวอย่างจากทั้ง 4 สถานการณ์ เมื่อเดินออกจากห้องตรวจข้อสอบพร้อมซอง
จะถูกเชิญเข้าห้องชี้แจงเพื่อให้นักวิจัยอธิบายและขออนุญาตเก็บข้อมูล

❖ จริยธรรมในการทำวิจัย

- อธิบายว่าเป็นการทดลองเพื่อศึกษาวิจัย
- ขอความยินยอมจากผู้เข้าร่วมการทดลอง
- ขอเก็บข้อมูลส่วนตัวโดยการทำแบบสอบถาม
- คืนเงินที่เหลือในซองทั้งหมดให้กับกลุ่มตัวอย่าง (ทุกคนได้รับเงิน 300 บาท)

ลักษณะของห้องชี้แจง

รูปแบบพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง

พฤติกรรมการทุจริตในการทดลองนี้ หมายถึง

- (1) การรายงานจำนวนคำผิดบนใบปะหน้าไม่ตรงกับจำนวนที่วงกลมในข้อสอบ หรือไม่ตรงกับจำนวนคำผิดจริง และใช้เวลาในการตรวจต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งเกณฑ์คือเวลาตรวจต่ำที่สุดของคนในกลุ่มตัวอย่างที่ตรวจข้อสอบอย่างถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนด หรือ
- (2) การหยิบบัตรตอบแทนมากกว่าจำนวนเงินที่ควรจะได้รับ

จำนวนคำที่ถูกวงกลม = จำนวนคำผิดที่สรุปบนใบปะหน้า = จำนวนคำผิดจริง

- มีจำนวน 16 คน
- ใช้เวลาตรวจสอบเฉลี่ย (mean) ที่ 109 นาที กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เวลาตรวจต่ำที่สุด (min) ใช้เวลา 89 นาที และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เวลาตรวจสูงสุด (max) ใช้เวลา 127 นาที
- คณะผู้วิจัยจะใช้เวลาตรวจต่ำที่สุด (min) 89 นาที ของกลุ่ม A เป็นเกณฑ์เวลาในการตรวจของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มอื่น

(จำนวนคำผิดที่ถูกวงกลม = จำนวนคำผิดที่สรุปบนใบปะหน้า) \neq จำนวนคำผิดจริง

- มีจำนวน 327 คน
- มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เวลาตรวจข้อสอบต่ำกว่าเกณฑ์เวลา (89 นาที) จำนวน 70 คน ในจำนวนนี้มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 คน ที่ใช้เวลาตรวจต่ำกว่า 1 ชั่วโมง ซึ่งค่อนข้างมีความแน่ชัดว่าเป็นพฤติกรรมทุจริตตามนิยามของการทดลองนี้ คือ การรีบตรวจข้อสอบเพื่อรับคำตอบแทนโดยไม่ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ

(จำนวนคำผิดที่ถูกวงกลม = จำนวนคำผิดจริง) \neq จำนวนคำผิดที่สรุปบนใบปะหน้า

- มีจำนวน 5 คน
- ไม่มีใครใช้เวลาตรวจสอบต่ำกว่าเกณฑ์เวลา
- กลุ่มตัวอย่างในกลุ่ม C จำนวน 4 คน เขียนจำนวนคำผิดที่สรุปบนใบปะหน้าสูงกว่าที่วงกลมได้ (10 คำ) ในช่วงจำนวนคำ 11 – 16 คำ ซึ่ง อาจจะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เจตนาทุจริต เพราะถึงแม้ว่าจะหาคำผิดเจอทั้งหมด 10 คำ แต่เขียนจำนวนคำผิดในใบปะหน้าสูงกว่าความเป็นจริง เพื่อให้ได้คำตอบแทนมากขึ้น

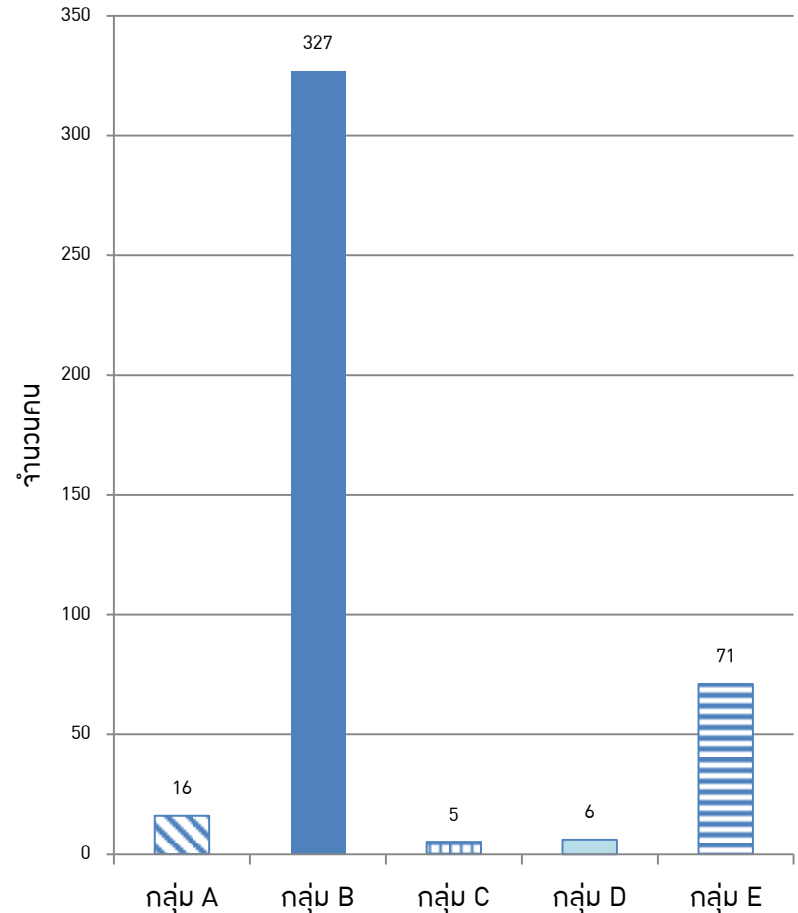
จำนวนคำผิดที่ถูกวงกลม \neq (จำนวนคำผิดที่สรุปบนใบปะหน้า = จำนวนคำผิดจริง)

- มีจำนวน 6 คน
- ไม่มีใครใช้เวลาตรวจสอบต่ำกว่าเกณฑ์เวลา
- กลุ่มตัวอย่างในกลุ่ม D ทุกคน เขียนจำนวนคำผิดที่สรุปบนใบปะหน้า สูงกว่าที่วงกลมไว้ในข้อสอบ (แต่ไม่ถึง 10 คำ) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในกลุ่ม D อาจจะเจตนาทุจริตโดยเขียนในใบปะหน้าว่าเจอคำผิดในข้อสอบมากกว่าที่หาได้จริง

จำนวนคำผิดที่ถูวงกลม \neq จำนวนคำผิดที่สรุปบนใบปะหน้า \neq จำนวนคำผิดจริง

- มีจำนวน 71 คน
- กลุ่มตัวอย่าง 15 คน ใช้เวลาตรวจต่ำกว่าเกณฑ์เวลา โดยใช้เวลาเฉลี่ยที่ประมาณ 78 นาที
- กลุ่มตัวอย่างในกลุ่ม E จำนวน 34 คน วงกลมคำผิวน้อยกว่าที่สรุปบนใบปะหน้า ซึ่งน่าจะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เจตนาทุจริต เนื่องจากเขียนจำนวนคำผิดสูงกว่าความเป็นจริงเพื่อให้ได้คำตอบแทนสูงขึ้น มีนัยยะคล้ายกับกลุ่ม C

- จำนวน 85 คน หรือ (ร้อยละ 20 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด หรือร้อยละ 24 ของกลุ่มตัวอย่างที่คณะผู้วิจัยมีข้อมูลเวลาในการตรวจสอบ)
- ร้อยละของคนกลุ่ม A พบในสถานการณ์ที่มีปัจจัยการตรวจสอบติดตามและความโปร่งใสสูง (HMHT) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5 ของคนทั้งหมดในสถานการณ์นี้ และพบน้อยที่สุดในสถานการณ์ที่มีปัจจัยการตรวจสอบติดตามและความโปร่งใสดำ (LMLT) ซึ่งเป็นร้อยละ 2 ของคนทั้งหมดในสถานการณ์ดังกล่าว

จำนวนเงินที่ต้องคืน = $300 - [200 + (\text{จำนวนคำผิดที่สรุปบนใบปะหน้า} \times 5)]$

- กลุ่มตัวอย่างที่หิบบค่าตอบแทนมากกว่าจำนวนเงินพิเศษที่ควรจะได้รับเมื่อตรวจพบคำผิด ตามที่รายงานในใบปะหน้า มีจำนวนทั้งสิ้น 17 คน ในจำนวนนี้ มี 7 คนที่มีพฤติกรรมทุจริตตามเงื่อนไขแรกด้วย
- กลุ่มตัวอย่างในสถานการณ์ที่ 4 (HMHT) หิบบเงินมากกว่าที่ควรจะได้ในจำนวนเล็กน้อย (ไม่มีใครหิบบเกิน 10 บาท) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในสถานการณ์ที่ 1 (LMLT) หิบบเงินมากกว่าที่ควรจะได้ในจำนวนที่สูงกว่า โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่หิบบเงินมากกว่าที่ควรจะได้จำนวนมากกว่า 25 บาท จำนวน 2 คน
- สรุป จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมทุจริตตามการทดลองนี้มีจำนวนทั้งสิ้น $85 + 10 = 95$ คน (ร้อยละ 22 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด)

บทวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง

- แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่
 1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล
 2. การวิเคราะห์ความคิดเห็นและสถานการณ์ส่วนบุคคล
 3. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เศรษฐมิติ

ตารางที่ 4.1 สถานการณ์ และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

สถานการณ์	ระดับการตรวจสอบ ติดตาม	ระดับความโปร่งใส	รวมจำนวน กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง ชาย	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่างหญิง
LMLT	ต่ำ (Low Monitoring - LM)	ต่ำ (Low Transparency - LT)	102	24	78
HMLT	สูง (High monitoring - HM)	ต่ำ (Low Transparency - LT)	111	19	92
LMHT	ต่ำ (Low Monitoring - LM)	สูง (High Transparency - HT)	102	24	78
HMHT	สูง (High monitoring - HM)	สูง (High Transparency - HT)	110	17	93
รวม			425	84	341

- สร้างตัวแปร Absolute deviation เพื่อเป็นตัวแปรในการวิเคราะห์
 - ค่าสัมบูรณ์ของความต่างระหว่างจำนวนคำผิดจริง (10 คำ) และจำนวนคำผิดที่สรุปบนใบปะหน้า โดยคำนวณตามสมการต่อไปนี้

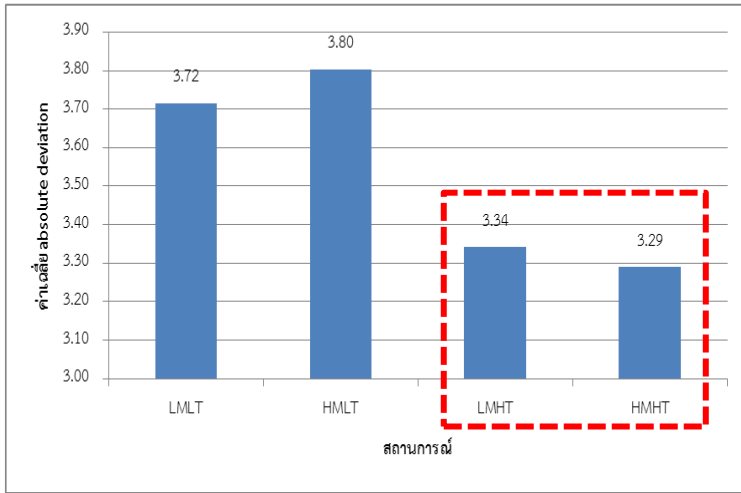
$$\text{absolute deviation } i = |10 - \text{จำนวนคำผิดที่สรุปบนใบปะหน้า } i|$$

โดย i คือ ผู้เข้าร่วม

- ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่า absolute deviation กับตัวแปรต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล ได้แก่
 - เพศ
 - อายุ
 - จำนวนวันต่อปีในการเข้าร่วมหรือปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา
 - ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (GPA)

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล

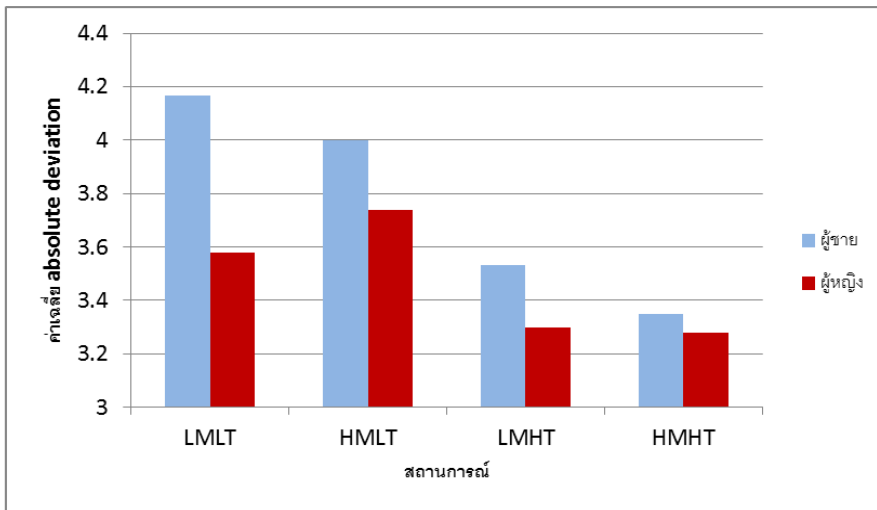
รูปที่ 4.1 ค่าเฉลี่ย absolute deviation ใน 4 สถานการณ์

เพศ

รูปที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยของ absolute deviation แบ่งตามสถานการณ์และเพศ

- สถานการณ์ที่มีระดับความโปร่งใสที่สูง ได้แก่ LMHT และ HMHT มีค่าเฉลี่ย absolute deviation ต่ำกว่าสถานการณ์ที่มีระดับความโปร่งใสที่ต่ำ แม้ว่าจะมีปัจจัยการตรวจสอบติดตามที่สูง

- ค่าเฉลี่ย absolute deviation ของกลุ่มตัวอย่างเพศชายและกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงแตกต่างกันมากในสถานการณ์ LMLT
- อย่างไรก็ตาม Wilcoxon Ranksum tests, T-statistic tests และ Kruskal-Wallis test ไม่แสดงว่าตัวแปรเพศมีนัยสำคัญในแต่ละสถานการณ์

อายุ

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย absolute deviation ใน 4 สถานการณ์

อายุ	ค่าเฉลี่ย absolute deviation	จำนวนคน (คน)	จำนวนคน (ร้อยละ)
17	2	1	0.24
18	3.47	112	26.35
19	3.53	124	29.18
20	3.63	87	20.47
21	3.55	55	12.94
22	3.44	34	8.00
23	3	7	1.64
24	3	2	0.47
25	4.5	2	0.4
36	7	1	0.24

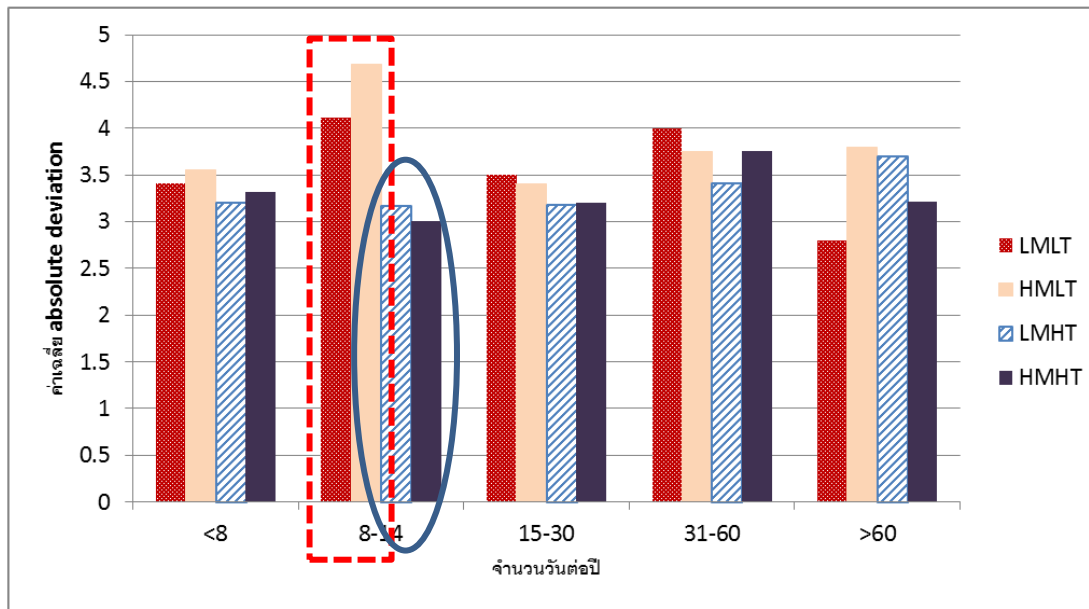
- เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษา ร้อยละ 97 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีอายุระหว่าง 18 ถึง 21 ปี ซึ่งมีค่าเฉลี่ย absolute deviation อยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกันมากนัก คือ ระหว่าง 3.47 และ 3.63

จำนวนวันต่อปีในการเข้าร่วมหรือปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา

- แบ่งจำนวนวันต่อปีในการเข้าร่วมหรือปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาออกเป็น 5 ระดับ
- Wilcoxon Ranksum tests เปรียบเทียบการกระจายตัวของค่า absolute deviation ในแต่ละสถานการณ์ พบว่า absolute deviation ของกลุ่ม 8-14 ครั้ง ในสถานการณ์ HMLT สูงกว่าสถานการณ์ LMHT และ HMHT อย่างมีนัยสำคัญ และค่า absolute deviation ของสถานการณ์ LMLT สูงกว่าสถานการณ์ HMHT อย่างมีนัยสำคัญ เช่นกัน

รูปที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย absolute deviation แบ่งตามสถานการณ์และจำนวนวันต่อปี ในการเข้าร่วมหรือปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา

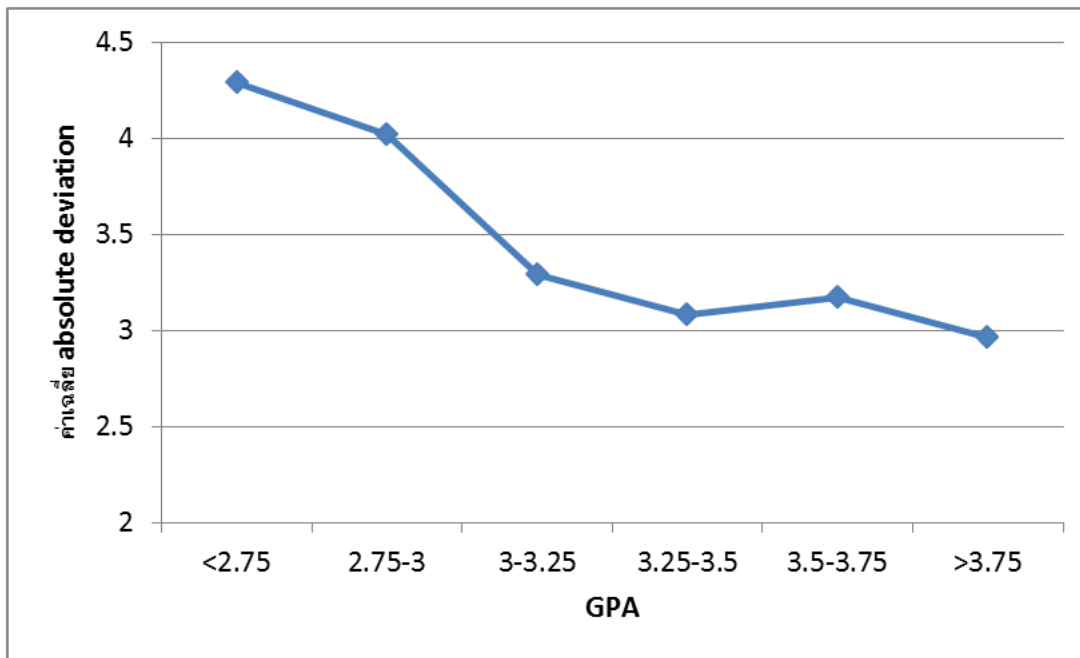

ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (GPA)

- เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของค่า absolute deviation และ GPA พบว่าค่าเฉลี่ย absolute deviation มีแนวโน้มที่จะลดลงเมื่อค่าเฉลี่ย GPA สูงขึ้น

รูปที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย absolute deviation แบ่งตามระดับเฉลี่ย GPA

1. ประสบการณ์การเสนอหรือรับสิ่งตอบแทนเพื่อแลกกับผลประโยชน์บางอย่างโดยมิชอบใน 1 ปีที่ผ่านมา

ร้อยละ 20 ของกลุ่มตัวอย่างเคยมีประสบการณ์

ตารางที่ 4.3 ความสัมพันธ์ระหว่าง จำนวนครั้งต่อปี จำนวนผู้เข้าร่วม และค่าเฉลี่ย absolute deviation

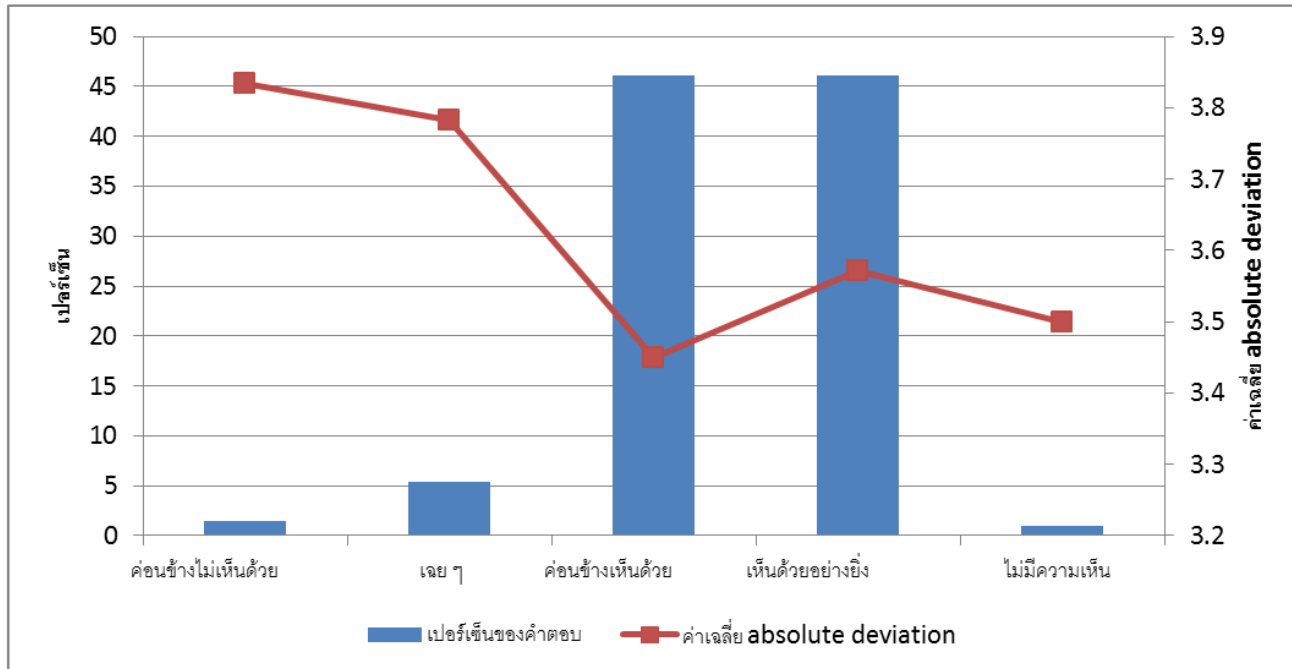
จำนวนครั้งต่อปี	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	ค่าเฉลี่ยของ absolute deviation
0	342	80.47	3.49
1	31	7.29	3.87
2	26	6.12	3.54
3	14	3.29	3.36
4	3	0.71	3.33
5	5	1.18	3.8
10	4	0.94	5

2. ความคิดเห็นของการใช้มาตรการ “ตรวจสอบติดตาม” และ มาตรการ “ความโปร่งใส” ควบคู่กันไป

- ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่ (ร้อยละ 92) ตอบว่าค่อนข้างเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการใช้ทั้ง 2 มาตรการ ควบคู่กัน

รูปที่ 4.10 ความคิดเห็นและค่าเฉลี่ย absolute deviation ของการใช้มาตรการ “ตรวจสอบติดตาม” และ มาตรการ “ความโปร่งใส” ควบคู่กันไป

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เศรษฐมิติ

- non-parametric Wilcoxon Ranksum test เปรียบเทียบการกระจายตัว (distribution) ของค่า Absolute deviation แต่ละสถานการณ์
- t-test เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแต่ละสถานการณ์
- พบว่าสถานการณ์ที่มีความโปร่งใสสูงมีค่า Absolute deviation ที่ต่ำกว่าสถานการณ์ที่มีความโปร่งใสต่ำ

ตารางที่ 4.4: Wilcoxon Ranksum test และ t-test statistic

	Wilcoxon Ranksum test			t-test statistic		
	HMLT	LMHT	HMHT	HMLT	LMHT	HMHT
LMLT	z = 0.013 Prob = 0.99	z = 1.359 Prob = 0.17	z = 1.629 Prob = 0.10	t = -0.2942 Prob = 0.77	t = 1.3929 Prob = 0.17	t = 1.4689 Prob = 0.14
HMLT	--	z = 1.264 Prob = 0.21	z = 1.551 Prob = 0.12	--	t = 1.5719 Prob = 0.12	t = 1.6376 Prob = 0.10
LMHT	--	--	z = 0.424 Prob = 0.67	--	--	t = 0.1817 Prob = 0.86

- เนื่องจากตัวแปร AD สามารถถูกจัดเรียงลำดับโดยธรรมชาติ ซึ่งสามารถจัดเรียงได้จากค่า 0 ถึง 10 กล่าวคือ $AD=0, AD=1, AD=2, AD=3, AD=4, AD=5, AD=6, AD=7, AD=8, AD=9, AD=10$
- ใช้แบบจำลองทางเลือกเรียงลำดับโพรบิต (Ordered Probit Model) เป็นเครื่องมือทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล
- สามารถเขียนแบบจำลองเรียงลำดับได้ดังนี้

$$AD_i^* = X_i' \beta + \varepsilon_i$$

โดย AD_i^* = ค่า absolute deviation ของ ผู้เข้าร่วม i

X_i' = ตัวแปรอิสระที่ส่งผลกระทบต่อค่า absolute deviation

β = พารามิเตอร์ที่ไม่รู้ค่า

ε_i = ค่าความไม่แน่นอน

- แบบจำลองที่ 1 มีเพียงตัวแปรหุ่นสำหรับ 3 สถานะการณักล่าวคือ HMLT, LMHT และ HMHT โดยมี LMLT เป็น reference category
- แบบจำลองที่ 2 นอกเหนือจากตัวแปรหุ่นสำหรับ 3 สถานะการณัแล้วยังมีตัวแปรต่อไปนี้รวมอยู่ในสมการถดถอย
 1. ตัวแปรหุ่นสำหรับเพศ โดยมีเพศชาย เป็น reference category
 2. ตัวแปรหุ่นสำหรับจำนวนวันต่อปีในการเข้าร่วมหรือปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตัวแปร คือ 8 ถึง 14 วัน 15 ถึง 30 วัน 31 ถึง 60 วัน และมากกว่า 60 วัน โดยมีจำนวนวันน้อยกว่า 8 เป็น reference category
 3. ตัวแปรผลการเรียนเฉลี่ยสะสมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (GPA)
 4. ตัวแปรหุ่นสำหรับประสบการณ์การเสนอหรือรับสิ่งตอบแทนเพื่อแลกกับผลประโยชน์บางอย่างโดยมิชอบใน 1 ปีที่ผ่านมา reference category คือ กลุ่มที่ไม่มีประสบการณ์นี้
 5. ตัวแปรหุ่นสำหรับคนที่รายงานว่าตรวจเจอคำผิดเกิน 10 คำ โดยมีกลุ่มคนที่ตรวจเจอคำผิดน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 คำ เป็น reference category
 6. ตัวแปรหุ่นสำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการที่สามารถส่งผลสำเร็จต่อการป้องกันการทุจริต ซึ่งมีทั้งหมด 6 มาตรการ คือ “ลงโทษ” “ให้รางวัล” “ความโปร่งใส” “ตรวจสอบติดตาม” “ประจานหรือทำให้อัปอาย” และ “เชิงคุณธรรม”

■ N= 425

ตารางที่ 4.5: ผลการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลอง Ordered Probit

ตัวแปรอธิบาย	แบบจำลองที่ 1	แบบจำลองที่ 2
HMLT	0.02 (0.14)	0.02 (0.15)
LMHT	-0.19 (0.13)	-0.26* (0.13)
HMHT	-0.24* (0.14)	-0.20 (0.14)
เพศ	--	-0.08 (0.14)
กิจกรรมทางศาสนา		
8 ถึง 14 วัน	--	0.12 (0.17)
15 ถึง 30 วัน	--	0.04 (0.18)
31 ถึง 60 วัน	--	0.21 (0.16)
มากกว่า 60 วัน	--	0.08 (0.19)
ค่าเฉลี่ย GPA	--	-0.40*** (0.10)
ประสบการณ์การเล่นหรือรับสิ่งตอบแทน	--	0.20* (0.12)
รายงานว่าตรวจเจอคำผิดเกิน 10 คำ	--	-0.77** (0.32)

■ ผลสรุปที่น่าสนใจ

1. สถานการณ์ที่มีความโปร่งใสสูงจะสามารถเพิ่มความเป็นไปได้ในการตรวจเจอคำผิดเป็นจำนวนใกล้เคียงกับจำนวนคำผิดจริงมากกว่าสถานการณ์อื่น
2. ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (GPA) มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่า AD ลดลงตามคะแนนเฉลี่ยที่สูงขึ้น (พบคำที่ผิดมากขึ้น)
 - อาจเกิดขึ้นในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนเฉลี่ย GPA สูง สามารถที่จะเจอคำที่สะกดผิดได้ง่ายกว่ากลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ย GPA ต่ำกว่า
3. กลุ่มตัวอย่างที่เคยมีประสบการณ์การเสนอหรือรับสิ่งตอบแทนเพื่อแลกกับผลประโยชน์บางอย่างโดยมิชอบ จะตรวจพบคำที่ผิดน้อยกว่ากลุ่มที่ไม่เคยมีประสบการณ์ (ตัวแปรหุ่นมีค่าบวกและมีนัยสำคัญ)

สรุปผลการทดลอง และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 16 คน (4%) vs. 95 คน (22%)
- พฤติกรรมทุจริตที่พบมากที่สุด คือ การไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างครบถ้วน กล่าวคือ ไม่ได้ใช้ความเอาใจใส่รอบคอบในการตรวจ และรีบทำงานเสร็จก่อนเวลาโดยที่ตรวจหาคำผิดไม่หมดเพื่อเก็บค่าเสียเวลา 200 บาท กับค่าตอบแทนพิเศษเพียงเล็กน้อย (5-10 บาท)
- ปัจจัยความโปร่งใสมีผลต่อการตัดสินใจที่จะทุจริต โดยพบความแตกต่างระหว่างระดับความโปร่งใสสูง (คืนซองกับผู้ว่าจ้าง) กับระดับความโปร่งใสน้อย (คืนซองบนโต๊ะนอกห้อง) ในขณะที่ปัจจัยการตรวจสอบติดตามไม่มีความแตกต่างระหว่างระดับสูง (โอกาสถูกตรวจซ้ำ 6 ใน 10) กับต่ำ (โอกาสถูกตรวจซ้ำ 1 ใน 10) : **immediate exposure vs. uncertainty of exposure**
- ตัวแปรที่มีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมทุจริตตามค่านิยมของการทดลอง 2 ตัว ได้แก่
 - ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม (GPA) ยิ่งสูง มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการตรวจเจอคำผิดได้ตรงกับความเป็นจริงมากขึ้น
 - ประสบการณ์การเสนอหรือรับสิ่งตอบแทนเพื่อแลกกับผลประโยชน์โดยมิชอบ (bribe) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการตรวจเจอคำผิดได้ตรงกับความเป็นจริงน้อยลง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- ความโปร่งใสเป็นปัจจัยที่สำคัญมากกว่าการตรวจสอบติดตาม เพราะเป็นขั้นแรกที่จะทำให้เกิดมาตรการอื่น เช่น ตรวจสอบติดตาม ลงโทษหรือให้รางวัล → มาตรการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันต้องเน้นให้เกิดความโปร่งใสต่อสาธารณะ โดยการเปิดเผยผลการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐควรจะ
 - (1) ต้องเป็นไปอย่างมีมาตรฐานเดียวกันในทุกองค์กรของรัฐ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและเข้าใจได้ง่าย
 - (2) มีข้อมูลขั้นต่ำที่ต้องเปิดเผยต้องครอบคลุมข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนมากที่สุด และให้มีข้อยกเว้นในการไม่เปิดเผยข้อมูลให้น้อยที่สุด
 - (3) ลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐในการตัดสินใจที่จะเปิดเผยข้อมูล
 - (4) มีมาตรการคุ้มครองผู้ให้เบาะแสการทุจริต (whistle bower) ซึ่งรวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐที่ตัดสินใจเปิดเผยข้อมูลด้วย
 - (5) ส่งเสริมภาคเอกชนและภาคประชาชนให้เข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบผลการดำเนินงานของภาครัฐ

- มาตรการในการกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และหน่วยงานภาครัฐเปิดเผยผลการดำเนินงานต่อสาธารณชน อาจสามารถเสริมประสิทธิภาพของมาตรการตรวจสอบติดตามได้ดีกว่าการเพิ่มระดับความเข้มข้นของการตรวจสอบติดตามเอง
- คุณภาพการศึกษาพื้นฐานโดยรวมจึงมีความสำคัญต่อการป้องกันการทุจริต ทั้งนี้ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมว่าการศึกษาหรือการเรียนรู้รูปแบบใดที่จะสามารถส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีความรับผิดชอบ มีความตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จสิ้น ตลอดจนมีผลการเรียนที่ดีขึ้น
- แผนการป้องกันและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันต้องมุ่งป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันเล็ก ๆ น้อย ๆ (**petit corruption**) ด้วย เช่น การจ่ายสินบนเพื่อให้ได้รับบริการที่เร็วขึ้น หรือเพื่อแก้ปัญหา เพราะเป็นการทุจริตที่เด็กและเยาวชน สามารถพบเห็นได้ทั่วไป จนอาจเกิดการเคยชินและพัฒนาไปเป็นค่านิยม ที่ว่าใคร ๆ ก็ทำกัน

TDRI

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

<http://tdri.or.th>

[facebook/tdri.thailand](https://www.facebook.com/tdri.thailand)

[@TDRI_thailand](https://twitter.com/TDRI_thailand)